

Broj: 03/10-50-19-177-12/17
Sarajevo, 09.07.2017.

Istraživanje broj: 257
Vrsta istraživanja: **INF**

**PRAVO PRVENSTVA PROLAZA ODREĐENIH VOZILA
(HITNA POMOĆ, VATROGASCI I VOZILA POD PRATNJOM)**

Pripremila:
Nihada Jeleč

Deskriptor: sigurnost saobraćaja

Istraživanje je namijenjeno poslanicima i delegatima, koji mogu postaviti dodatna pitanja, sugestije i komentare na email adresu: istrazivacki.sektor@parlament.ba.

Javnost Bosne i Hercegovine može komentirati radove, ali Istraživački sektor nema mogućnost da odgovara na komentare i diskutira o istraživanju.

Informacije navedene u sadržaju istraživanja važeće su u trenutku pripreme istraživanja i one se ne ažuriraju nakon objave istraživanja.

Istraživanje ne odražava zvaničan stav Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (PSBiH).

Sadržaj

I. Uvod	3
II. Srbija	3
III. Hrvatska	5
IV. Slovenija	7
V. Austrija.....	10
VI. Njemačka	11
VII. Italija.....	12
VIII. Izvori	12

PRAVO PRVENSTVA PROLAZA ODREĐENIH VOZILA (HITNA POMOĆ, VATROGASCI I VOZILA POD PRATNJOM)

I. Uvod

Ovo istraživanje odgovara na sljedeće pitanje naručioca: “Da li je u Srbiji, Hrvatskoj, Sloveniji, Austriji, Italiji i Njemačkoj odredbama zakona o bezbjednosti saobraćaja na putevima propisano da vozila službe hitne pomoći i vatrogasna vozila, kada posebnim uređajima daju svjetlosne i zvučne znakove, imaju pravo prvenstva prolaza u odnosu na vozila pod pratnjom, ili obrnuto?” Osim odgovora na postavljeno pitanje, u istraživanju su navedene odredbe relevantnih propisa i poveznice kojima se direktno pristupa korištenim propisima gdje je to bilo moguće.

II. Srbija

Prema Zakonu o bezbjednosti saobraćaja na putevima Srbije, vozila pod pratnjom imaju prvenstvo prolaza u odnosu na sva druga vozila (uključujući vozila službe hitne pomoći i vatrogasna vozila), osim u odnosu na vozila koja se kreću raskrslom na kojoj je saobraćaj reguliran svjetlosnim saobraćajnim znakovima ili znakovima policijskog službenika kada im je tim znakovima zabranjen prolaz. U nastavku su navedene odredbe Zakona¹ koje reguliraju navedeno pitanje u toj državi.

Zakon o bezbednosti saobraćaja na putevima

Vozila pod pratnjom

Član 106

Vozilo pod pratnjom je vozilo kome je dodeljena pratnja vozila policije, Bezbednosno-informativne agencije, Vojske Srbije, odnosno Vojno-bezbednosne agencije, kada daju posebne zvučne i svetlosne znake. Kao vozilo pod pratnjom smatra se i samo vozilo policije, Vojske Srbije, Bezbednosno-informativne agencije i Vojno-bezbednosne agencije, kada daje posebne zvučne i svetlosne znake.

Posebni svetlosni i zvučni znaci vozila pod pratnjom su crveno i plavo trepćuće svetlo koja se naizmenično pale (u daljem tekstu: crveno i plavo svetlo) i zvučni znak promenljive frekvencije (u daljem tekstu: sirena).

Izuzetno od stava 1. ovog člana, vozilo pod pratnjom sme davati samo posebne svetlosne znake bez sirene, ako je omogućena dovoljna vidljivost tog vozila i bezbednost učesnika u saobraćaju, osim kada se vozilo pod pratnjom kreće brzinom većom od dozvoljene na tom delu puta.

Radi bolje vidljivosti, vozilo pod pratnjom može pored trepćućih svetala davati i svetlosni znak upozorenja iz člana 60. ovog zakona.

Uređaji za davanje posebnih zvučnih i svetlosnih znakova iz st. 1. i 2. ovog člana, smeju se ugrađivati i postavljati samo na vozilima iz stava 1. ovog člana namenjenim da vrše pratnju.

Uređaji za davanje posebnih zvučnih i svetlosnih znakova iz st. 1. i 2. ovog člana, smeju se upotrebljavati samo na vozilima iz stava 1. ovog člana kada ta vozila vrše pratnju.

Vozila pod pratnjom imaju prvenstvo prolaza u odnosu na sva druga vozila, osim u odnosu na vozila koja se

¹ Zakon o bezbjednosti saobraćaja na putevima, Službeni glasnik Republike Srbije, br. 41/2009, 53/2010, 101/2011, 32/2013 - odluka US, 55/2014, 96/2015 - dr. zakon i 9/2016 - odluka Ustavnog suda. Izvor: internetska stranica Narodne skupštine Republike Srbije <http://www.parlament.gov.rs/народна-скупштина.1.html> (datum pristupa 18. maj 2017.)

kreću raskrslnicom na kojoj je saobraćaj regulisan svetlosnim saobraćajnim znakovima ili znakovima policijskog službenika kada im je tim znakovima zabranjen prolaz i na njih se ne primenjuju odredbe ovog zakona o ograničenju brzine, o propuštanju pešaka, o zabrani presecanja kolone pešaka, o zabrani preticanja i obilaženja vozila, pod uslovom da ne ugrožavaju bezbednost drugih učesnika u saobraćaju.

Bliže odredbe o tehničkim karakteristikama uređaja, ugradnji i postavljanju i načinu upotrebe posebnih znakova donosi ministar nadležan za unutrašnje poslove.

Bliže propise o tehničkim karakteristikama uređaja, ugradnji i postavljanju znakova na vojna vozila donosi ministar nadležan za poslove odbrane.

Član 107

Vozač koji na putu susretne ili ga sustigne vozilo, odnosno vozila pod pratnjom, dužan je da propusti ta vozila, da im omogući mimoilaženje i preticanje, odnosno obilaženje i, po potrebi, da ukloni vozilo sa kolovoza ili da se zaustavi, kao i da se pridržava naredbi koje mu daju lica iz pratnje, odnosno da kretanje nastavi tek pošto prođu sva vozila pod pratnjom.

Pešaci ne smeju da stupe na kolovoz, odnosno dužni su da se sklone sa kolovoza da bi omogućili nesmetan prolaz vozilima pod pratnjom.

U pogledu međusobnog prava prvenstva prolaza vozila iz stava 1. ovog člana važe opšte odredbe ovog zakona o prvenstvu prolaza.

Vozila sa prvenstvom prolaza

Član 108

Vozilo sa prvenstvom prolaza je vozilo policije, Bezbednosno-informativne agencije, Vojske Srbije, Vojno-bezbednosne agencije, hitne medicinske pomoći, odnosno vatrogasne službe, kada daju posebne zvučne i svetlosne znake.

Vozila sa prvenstvom prolaza su i vozila ministarstva nadležnog za izvršenje zavodskih sankcija kada prevoze lica lišena slobode, kada daju posebne zvučne i svetlosne znake.

Posebni svetlosni i zvučni znaci vozila sa prvenstvom prolaza su najmanje jedno plavo trepćuće ili rotaciono svetlo (u daljem tekstu: plavo svetlo) i zvučni znak promenljive frekvencije (u daljem tekstu: sirena).

Izuzetno od stava 1. ovog člana vozilo sa prvenstvom prolaza sme davati samo posebne svetlosne znake bez sirene, ako je omogućena dovoljna vidljivost tog vozila i bezbednost učesnika u saobraćaju, osim kada se vozilo sa prvenstvom prolaza kreće brzinom većom od dozvoljene na tom delu puta i ako bi upotreba sirene onemogućila ili omela uspešno izvršenje službenog zadatka.

Uređaji za davanje posebnih zvučnih i svetlosnih znakova smeju se ugrađivati i postavljati samo na vozilima iz st. 1. i 2. ovog člana.

Uređaji za davanje posebnih zvučnih i svetlosnih znakova smeju se upotrebljavati samo na vozilima iz st. 1. i 2. ovog člana kada je to neophodno za efikasno i bezbedno izvršenje službene radnje koja ne trpi odlaganje.

Vozila sa prvenstvom prolaza imaju prvenstvo prolaza u odnosu na sva druga vozila, osim u odnosu na vozila pod pratnjom i vozila koja se kreću raskrslnicom na kojoj je saobraćaj regulisan svetlosnim saobraćajnim znacima ili znacima policijskog službenika, kada im je tim znacima zabranjen prolaz i na njih se ne primenjuju odredbe ovog zakona o ograničenju brzine, o propuštanju pešaka, o zabrani presecanja kolone pešaka i o zabrani preticanja i obilaženja vozila, pod uslovom da ne ugrožavaju bezbednost drugih učesnika u saobraćaju.

Bliže odredbe o tehničkim karakteristikama uređaja, ugradnji i postavljanju i načinu upotrebe posebnih znakova donosi ministar unutrašnjih poslova.

Bliže propise o tehničkim karakteristikama uređaja, ugradnji i postavljanju znakova na vojna vozila donosi ministar nadležan za poslove odbrane.

Član 109

Vozač koji na putu susretne ili ga sustigne vozilo, odnosno vozila sa prvenstvom prolaza, dužan je da propusti ta vozila, da im omogući mimoilaženje i preticanje, odnosno obilaženje, i po potrebi da ukloni vozilo sa kolovoza ili se zaustavi, kao i da se pridržava naredbi koje mu daju lica iz pratnje, odnosno da kretanje nastavi tek pošto ova vozila prođu.

Kada vozilo sa prvenstvom prolaza obezbeđuje prolaz vozilima koja se kreću iza njega, ostali učesnici u saobraćaju imaju obavezu postupanja prema tim vozilima kao prema vozilima sa prvenstvom prolaza.

Lice koje upravlja vozilom sa prvenstvom prolaza dužno je da vodi računa o bezbednosti ostalih učesnika u saobraćaju.

Pešaci ne smeju da stupe na kolovoz, odnosno dužni su da se sklone sa kolovoza da bi omogućili nesmetan prolaz vozilima sa prvenstvom prolaza.

U pogledu međusobnog prava prvenstva prolaza vozila iz stava 1. ovog člana važe opšte odredbe ovog zakona o prvenstvu prolaza.

Član 110

Kada policijsko vozilo sa prvenstvom prolaza daje istovremeno i svetlosni znak upozorenja iz člana 60. ovog zakona, vozač vozila koje se kreće neposredno ispred policijskog vozila koje daje te znake, mora odmah bezbedno da zaustavi svoje vozilo uz desnu ivicu kolovoza, a po mogućnosti van kolovoza.

Vozač vozila koje se kreće neposredno iza policijskog vozila koje daje posebne zvučne i svetlosne znake, dužan je da postupi po znacima i naredbama policajca, odnosno da prati policijsko vozilo do pogodnog mesta i da se bezbedno zaustavi iza policijskog vozila.

III. Hrvatska

Prema Zakonu o sigurnosti prometa na cestama Hrvatske, vodeći računa o sigurnosti drugih učesnika u saobraćaju, vozila pod pratnjom imaju pravo prednosti prolaska u odnosu na sva druga vozila (uključujući vozila službe hitne pomoći i vatrogasna vozila), osim u odnosu na vozila koja se kreću raskrsnicom na kojoj se saobraćajem upravlja saobraćajnim svjetlima ili znacima ovlaštene osobe. U nastavku su navedene odredbe Zakona² koje reguliraju navedeno pitanje u Hrvatskoj.

Zakon o sigurnosti prometa na cestama

Vozila pod pratnjom

Članak 148.

(1) Vozilima pod pratnjom, u smislu ovoga Zakona, smatraju se vozila koja prate pripadnici policije i vojne policije s posebnim policijskim vozilima opremljenim uređajima za davanje posebnih zvučnih ili svjetlosnih znakova crvene i plave boje, kao i ta policijska vozila i to za vrijeme dok se ti znakovi daju.

(2) Vozač koji na cesti susretne vozilo ili kolonu vozila pod pratnjom i vozač kojega sustigne vozilo ili

² Zakon o sigurnosti prometa na cestama, Narodne novine 67/08, 48/10, 74/11, 80/13, 158/13, 92/14, 64/15.

Izvor: internetska stranica Narodnih novina Republike Hrvatske <http://narodne-novine.nn.hr/search.aspx?upit=Zakon+o+sigurnosti+prometa+na+cestama&naslovi=da&sortiraj=1&kategorija=1&rpp=10&qtype=3&pretraga=da> (datum pristupa 18. maj 2017.)

kolona vozila pod pratnjom dužni su zaustaviti svoje vozilo, noću umjesto dugih svjetala upotrijebiti kratka svjetla za osvijetljavanje ceste, držati se naredbi koje im daju osobe iz pratnje i kretanje nastaviti tek nakon što prođu sva vozila pod pratnjom.

(3) Vozila pod pratnjom vodeći računa o sigurnosti drugih sudionika u prometu imaju pravo prednosti prolaska u odnosu na sva druga vozila, osim u odnosu na vozila koja se kreću raskrižjem na kojem se prometom upravlja prometnim svjetlima ili znacima ovlaštene osobe i na njih se ne primjenjuju odredbe ovoga Zakona o ograničenju brzine (članak 52. – 55.), o zabrani pretjecanja i obilaženja kolone vozila ili na pješačkom prijelazu ili prelaženju iz trake u traku (članak 70. stavak 1. točka 1., članak 74. i članak 75. stavak 1.), o zabrani presijecanja kolone pješaka (članak 89.) te obvezi vezivanja sigurnosnim pojasom (članak 163.) i nisu se dužni kretati jedno iza drugog (članak 112.).

(4) Iznimno, pod uvjetom da je to neophodno potrebno, a vodeći računa o sigurnosti drugih sudionika u prometu, na vozila pod pratnjom ne primjenjuju se ni odredbe o strani kretanja vozila (članak 46. – 48. a kada je obustavljen promet i članak 49.), uključivanju u promet (članak 45. stavak 1.), o zaustavljanju i parkiranju te polukružnom okretanju (članak 79. stavak 1., članak 80. stavak 1. i 3., članak 82. stavak 1. točka 5., 9., 10., i 11, članak 83. stavak 1., članak 12. stavak 4. i članak 140.).

(5) Radi omogućavanja nesmetanog prolaska vozilima iz stavka 1. ovoga članka, pješaci su se dužni ukloniti dok ta vozila prođu.

(6) Novčanom kaznom u iznosu od 500,00 kuna kaznit će se za prekršaj vozač ako postupi suprotno odredbi stavka 2. ovoga članka.

(7) Novčanom kaznom u iznosu od 300,00 kuna kaznit će se za prekršaj pješak ako postupi suprotno odredbi stavka 5. ovoga članka.

Vozila s pravom prednosti prolaska

Članak 149.

(1) Na vozila službe hitne pomoći, vozila sanitetskog prijevoza, vatrogasne službe, civilne zaštite, unutarnjih poslova i vojne policije, kad posebnim uređajima daju svjetlosne ili zvučne znakove, ne primjenjuju se odredbe ovoga Zakona o ograničenju brzine (članak 52. – 55.), o propuštanju vozila i prednosti prolaska (članak 57.), o zabrani pretjecanja i obilaženja kolone vozila ili na pješačkom prijelazu ili prelaženju iz trake u traku (članak 70. stavak 1. točka 1., članak 74. i članak 75. stavak 1.), o zabrani presijecanja kolone pješaka (članak 89.) obvezi vezivanja sigurnosnim pojasom (članak 163.) te zabrani upotrebe mobitela (članak 196. stavak 3.).

(2) Iznimno, uz uvjet da je to neophodno potrebno, a vodeći računa o sigurnosti drugih sudionika u prometu, na vozila s prednošću prolaska ne primjenjuju se ni odredbe o strani kretanja vozila (članak 46. – 48. a kada je obustavljen promet i članak 49.), uključivanju u promet (članak 45. stavak 1.) i o zaustavljanju i parkiranju te polukružnom okretanju (članak 79. stavak 1., članak 80. stavak 1. i 3., članak 82. stavak 1. točka od 1. do 11., članak 83., članak 12. stavak 4. i članak 140.).

(3) Kad vozilo unutarnjih poslova i vojne policije upotrebom plavih svjetala osigurava prolaz jednom vozilu ili koloni vozila koja se kreću iza njega, vozači su dužni obratiti pažnju i na vozila kojima se osigurava prolaz, propustiti ih i, prema potrebi, zaustaviti svoja vozila dok ta vozila ne prođu.

(4) Glede međusobnog prava prednosti prolaska vozila iz stavka 1. i 3. ovoga članka važe odredbe ovoga Zakona o propuštanju vozila i prednosti prolaska.

Članak 150.

Iznimno od odredbi članka 149. ovoga Zakona, a vodeći računa o sigurnosti drugih sudionika u prometu, na vozila policije bez obzira imaju li ugrađene posebne uređaje za utvrđivanje prekršaja i davanje zvučnih i svjetlosnih signala u obavljanju službenih zadaća, ne primjenjuju se odredbe ovoga Zakona o ograničenju brzine (članak 52. – 55.), prelaženja iz trake u traku (članak 75. stavak 1.), o poštivanju prometnih znakova (članak 12. stavak 4.) i o zaustavljanju i parkiranju (članak 79., 80., 82. i 83.) te zabrani upotrebe mobitela (članak 196. stavak 3.).

IV. Slovenija

Slovensko zakonodavstvo poznaje vozila sa pravom prvenstva prolaza, vozila za pratnju i vozila pod pratnjom. U propisima Slovenije nije izričito navedeno da li vozila pod pratnjom imaju pravo prvenstva prolaza u odnosu na vozila službe hitne pomoći i vatrogasna vozila, ili obrnuto. Međutim, iz sljedećeg odgovora kolega iz Državnog zbora Republike Slovenije na postavljeni ECPRD upit br. 3416³ dobija se više informacija o tome kako se slovenski propisi koji se odnose na navedeno pitanje primjenjuju u praksi:

“Zakon o pravilima saobraćaja na putevima u članu 101. propisuje da su vozila sa pravom prvenstva prolaza i vozila za pratnju ona vozila koja koriste posebne zvučne i svjetlosne signale dok obavljaju određene hitne zadatke. Posebni zvučni i svjetlosni signali koje daju vozila sa pravom prvenstva prolaza uključuju plava svjetla i sirene. Posebni zvučni i svjetlosni signali koje daju vozila za pratnju uključuju plava i crvena svjetla i sirene.

Pravila koja se odnose na različite situacije u saobraćaju propisana su u članu 101. stav 3. Zakona. Svi učesnici u saobraćaju moraju odmah dati pravo prvenstva prolaza vozilima sa pravom prvenstva (uključujući vozila hitne pomoći i vatrogasna vozila). Vozači moraju pomjeriti svoja vozila na ivicu kolovoza i *ukoliko je to potrebno*, zaustaviti vozilo na ivici ili van kolovoza. Ostali učesnici u saobraćaju moraju se skloniti sa kolovoza.

Kada su u pitanju vozila za pratnju, kao i vozila pod pratnjom, vozači moraju odmah zaustaviti vozilo i zajedno sa ostalim učesnicima saobraćaja na putu moraju se skloniti sa kolovoza i dati pravo prvenstva prolaza koloni vozila. Vozači moraju *u svakom slučaju zaustaviti* vozila na ivici ili van kolovoza. Vožnju mogu nastaviti samo nakon što kolona vozila pod pratnjom prođe.

Opisani sistem u stvari znači da vozila za pratnju i vozila pod pratnjom (npr. za VIP osobe) imaju prioritet/pravo prentstva prolaza u odnosu na druga vozila, uključujući vozila sa prvenstvom prolaza (npr. vozila službe hitne pomoći i vatrogasna vozila), iako to nije eksplicitno propisano kao u Zakonu o osnovima sigurnosti saobraćaja na putevima u Bosni i Hercegovini.

U članu 101. stavu 4. također je navedeno da vozači vozila sa pravom prvenstva prolaza te vozila za pratnju i vozila pod pratnjom ne moraju poštovati pravila i saobraćajnu signalizaciju, ali moraju voziti na takav način i takvom brzinom da sve vrijeme kontroliraju vozilo i da ne ugrožavaju druge učesnike u saobraćaju na putevima niti njihovu imovinu.”

U nastavku su navedene odredbe iz Zakona o pravilima saobraćaja na putevima i relevantnih podzakonskih akata⁴ koje reguliraju ovo pitanje u Sloveniji, uz napomenu da je ovo neslužbeni prijevod sa slovenskog jezika.

---

³ Odgovor kolega iz Državnog zbora Republike Slovenije na ECPRD upit br. 3416 “*Priority in road traffic for emergency ambulance vehicles, firefighting vehicles and police vehicles escorting a motorcade of VIP persons*”, stigao je u Istraživački sektor PSBiH putem e-maila 25. maja 2017.

⁴ Zakon o pravilima saobraćaja na putevima (*Zakon o pravilih cestnega prometa*). Izvor: internetska stranica Pravno-informacijskog sistema Republike Slovenije <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/114668> (datum pristupa 22. maj 2017.)

Zakon o pravilima saobraćaja na putevima

Član 101.

(Posebni svjetlosni znakovi vozila sa prvenstvom prolaza i vozila pod pratnjom)

(1) Vozila sa prvenstvom prolaza i vozila pod pratnjom su motorna vozila kojima se, za izvršavanje određenim hitnih zadataka, upotrebljavaju posebni svjetlosni i zvučni znakovi.

(2) Posebni svjetlosni i zvučni znakovi su:

1. na vozilu sa prvenstvom prolaza:

- najmanje dva posebna upozoravajuća svjetla koja emituju svijetloplavu boju (u daljnjem tekstu: plavo svjetlo). Bez obzira na ovu odredbu, za osiguranje prednosti se na vozilima policije bez policijskih oznaka može izuzetno koristiti samo jedno plavo svjetlo. Taj svjetlosni znak se može na tim vozilima koristiti i za upozoravanje na nesreću, saobraćajne gužve ili druge okolnosti koje predstavljaju opasnost za učesnike u saobraćaju na putevima;
- zvučni znak promjenljive frekvencije (sirena).

2. na vozilu za pratnju:

- posebna upozoravajuća svjetla od kojih jedno emitira svjetlo plave boje i drugo svjetlo crvene boje (u daljnjem tekstu: crveno i plavo svjetlo);
- zvučni znak promjenljive frekvencije (sirena).

Plavo odnosno crveno svjetlo se koristi zajedno sa sirenom. Na vozilima sa prvenstvom prolaza ili vozilima pod pratnjom se mogu upotrebljavati i svjetlosni znakovi sa dugim svjetlima koji ravnomjerno naizmenično trepću, ali samo u toku dana.

(3) Značenje posebnih svjetlosnih i zvučnih znakova:

1. plavo svjetlo: učesnici u saobraćaju na putu moraju dati slobodan put vozilu koje daje taj znak; vozači se moraju vozilima pomjeriti prema ivici kolovoza, a ako je to potrebno vozilu sa prvenstvom prolaza za nesmetanu vožnju moraju se zaustaviti na ivici ili van kolovoza; drugi učesnici saobraćaja na putu se moraju skloniti sa kolovoza;
2. plava i svjetlosna tabla: vozač mora postepeno smanjivati brzinu i postupati po naredbi ispisanoj na svjetlosnoj tabli;
3. plavo svjetlo i kratki zvučni znak sa sirenom: vozač iza kojeg vozi policijsko vozilo koje daje taj znak mora postepeno smanjivati brzinu i zaustaviti se na ivici ili van kolovoza; vozač i putnici ne smiju izaći iz vozila dok im policajac to ne dozvoli;
4. crveni i plavo svjetlo: vozači moraju odmah zaustaviti vozilo, drugi učesnici u saobraćaju na putu se odmah moraju skloniti sa kolovoza i dati vozilu koje daje taj znak i vozilu odnosno vozilima koje prati osloboditi put; vozači moraju zaustaviti vozilo na ivici ili van kolovoza; vožnju smiju nastaviti samo kada prođe vozilo odnosno sva vozila u koloni, uključujući i zaključno vozilo koje daje znakove crvenim i plavim svjetlom.

(4) Vozači vozila sa prvenstvom prolaza, vozila za pratnju i vozila pod pratnjom ne moraju poštovati pravila i saobraćajnu signalizaciju, međutim moraju voziti na takav način i takvom brzinom da sve vrijeme kontroliraju vozilo i da ne ugrožavaju druge učesnike u saobraćaju na putevima ili njihovu imovinu.

(5) Zabranjeno je priključiti se vozilu sa prvenstvom prolaza, vozilu za pratnju i vozilu pod pratnjom ili ih preticati.

(6) Vozilo sa prvenstvom prolaza ili vozilo za pratnju može u toku vožnje izuzetno koristiti i samo posebne svjetlosne znakove bez sirene, kada je pri zadovoljavajućoj vidljivosti tog vozila osigurana sigurnost učesnika u saobraćaju na putevima, kao i vozilo sa prvenstvom prolaza kada tim znakom upozorava na nesreću, saobraćajne gužve ili druge okolnosti koje predstavljaju opasnost za učesnika u saobraćaju na putevima.

7) Uređaji za davanje posebnih svjetlosnih i zvučnih znakova iz ovog člana mogu biti ugrađeni samo na vozilima na kojima je dozvoljeno upotrebljavati ih.

(8) Novčanom kaznom od 80 EUR kažnjava se za prekršaj vozač koji postupa suprotno odredbama stava 5. ili stava 7. ovog člana ili drugi učesnik u saobraćaju na putevima koji postupa suprotno odredbama tačaka 1, 2. ili 4. stav 3. ovog člana.

9) Novčanom kaznom od 160 EUR kažnjava se za prekršaj vozač koji postupa suprotno odredbama tačaka 1, 2. ili 4. stav 3. ovog člana i putnik koji postupa suprotno odredbi tačke 3. stav 3. ovog člana.

(10) Novčanom kaznom od 500 EUR kažnjava se za prekršaj vozač koji postupa suprotno odredbi tačke 3. stav 3. ovog člana. Vozaču motornog vozila se izriče i 5 kaznenih tačaka.

(11) Novčanom kaznom od 2.000 EUR kažnjava se za prekršaj pravna osoba, samostalni poduzetnik pojedinac ili pojedinac koji samostalno obavlja djelatnost koji postupa suprotno odredbi stava 7. ovog člana, a odgovorna osoba se kažnjava novčanom kaznom od 80 EUR. I odgovorna osoba državnog organa ili organa lokalne samouprave koja postupa suprotno odredbama ovog člana kažnjava se za prekršaj novčanom kaznom od 80 EUR.

Pravilnik o vozilima sa prvenstvom prolaza i vozilima za pratnju⁵

Član 2.

(Zadaci policije)

Zbog osiguranja određenih osoba, prostora, objekata i okolnih objekata policija organizira, vodi, usklađuje i provodi mjere preventivnog, operativnog, tehničkog i fizičkog osiguranja.

Vozila sa prvenstvom prolaza

Član 3.

1) Uređaje za davanje posebnih svjetlosnih i zvučnih znakova koji označavaju vozila sa prvenstvom prolaza je dozvoljeno ugraditi i koristiti samo na:

- vozilima policije,
- vozilima državnih organa koja se koriste za prijevoz šticećenih osoba iz uredbe koja propisuje šticećene osobe,
- vozilima vojne policije,
- ambulatnim i specijalnim vozilima za pružanje hitne medicinske pomoći koja se koriste u okviru javne zdravstvene službe te ambulatnim vozilima za prijevoz pacijenata koji nisu hitni i koriste ih pravne i fizičke osobe koje za obavljanje prijevoza imaju dozvolu Ministarstva za zdravlje,
- vatrogasna vozila,
- vozila carinske službe,
- posebno označena službena vozila kontrolora cestarina;
- vozila Saobraćajnog inspektorata Republike Slovenije,
- vozila mobilne jedinice Veterinarske uprave Republike Slovenije kojima se obavlja nadzor prijevoza u saobraćaju na putu,
- posebno označena specijalna vozila za prijevoz zatvorenih osoba Uprave Republike Slovenije za izvršavanje krivičnih sankcija, državnog tužilaštva i istražne službe suda, te
- posebno označenih intervencijskih vozila civilne zaštite, gorske službe, službe pečina te podvodne javne spasilačke službe na nivou države i mobilne jedinice ekološkog laboratorija, koji se koriste za obavljanje zadataka iz ovog člana.

(2) Posebne svjetlosne i zvučne znakove na vozilima sa prvenstvom prolaza je dozvoljeno koristiti samo:
– za provođene hitnih zadataka potrebnih za spašavanje života ili imovine odnosno na sprječavanja nastanka velike materijalne štete,

⁵ Pravilnik o vozilima sa prvenstvom prolaza i vozilima za pratnju (*Pravilnik o vozilih s prednostjo in vozilih za spremstvo*). Izvor: internetska stranica Pravno-informacijskog sistema Republike Slovenije <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV6544> (datum pristupa 22. maj 2017.)

- za sprječavanje ili uklanjanje zagađenja životne sredine,
- za osiguranje i provođenje uviđaja na mjestu saobraćajne ili druge nesreće,
- za otkrivanje odnosno hapšenje počinioca prekršaja ili za osiguranje mjesta na kojem je počinjen prekršaj,
- za otkrivanje odnosno hapšenje počinioca krivičnog djela ili za osiguranje mjesta na kojem je počinjeno krivično djelo,
- za obavljanje hitnih i neodložnih zadataka državnog organa koji su za njegov rad od strateškog značaja,
- za provođenje zadataka osiguranja osoba i objekata.

3) Na vozilima sa prvenstvom prolaza je dozvoljeno koristiti posebne svetlosne znakove i za upozorovanje na nesreću, saobraćajne gužve odnosno zastoje ili druge okolnosti koje predstavljaju opasnost za učesnike u saobraćaju na putevima.

(4) Na policijskim vozilima je dozvoljeno koristiti posebne svetlosne i zvučne znakove i za zaustavljanje vozila koja voze ispred njih.

III. Vozila za pratnju

Član 4.

(1) Uređaje za davanje posebnih svjetlosnih i zvučnih znakova koji označavaju vozila za pratnju je dozvoljeno ugraditi i koristiti samo na vozilima kojima policija ili vojna policija obavlja pratnju iz stava 2. ovog člana. Pod uvjetom iz stava 1. člana 6. ovog Pravilnika dozvoljeno je ugraditi i koristiti uređaje za davanje posebnih svjetlosnih znakova koji označavaju vozila za pratnju i na vozila drugih državnih organa kada su ta vozila u pratnji.

(2) Posebne svjetlosne i zvučne znakove na vozilima za pratnju dozvoljeno je koristiti samo za obavljanje zadataka pratnje i osiguranja određenih osoba ili za obavljanje hitnih zadataka pratnje tereta/robe od posebnog značaja te pratnje i osiguranja događaja na cesti koje drugačije ne bi bilo moguće osiguravati ili bi drugačije osiguranje bilo nesrazmjerno zahtjevno i skupo.

V. Austrija

Informacije Saveznog ministarstva komunikacija, inovacija i tehnologije Republike Austrije dostavljene Istraživačkom sektoru Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine u vezi ovog pitanja putem ECPRD mreže su sljedeće:

„Prema članu 19. stav 2. Zakona o saobraćaju na putevima Austrije, vozila koja su zakonito opremljena i daju plava svjetla imaju pravo prvenstva prolaza. Plava svjetla jedino mogu biti korištena u hitnim slučajevima i slučajevima koji se odnose na međunarodno pravo u skladu sa relevantnim protokolom – povodom državnih posjeta i državnih ceremonija (član 26. st. 1. Zakona o saobraćaju na putevima Austrije).

Redosljed vozila koja imaju pravo prvenstva prolaza prema članu 26. st. 4. Zakona o saobraćaju na putevima je sljedeći:

1. ambulantna vozila,
2. vatrogasna vozila,
3. policija,
4. druga vozila koja daju plava svjetla.”⁶

⁶ Odgovor Parlamenta Republike Austrije na ECPRD upit br. 3416 “*Priority in road traffic for emergency ambulance vehicles, firefighting vehicles and police vehicles escorting a motorcade of VIP persons*”, koji je pripremila Savezno ministarstvo komunikacija, inovacija i tehnologije Republike Austrije, a koji je dostavljen Istraživačkom sektoru PSBiH 23. maja 2017. godine

VI. Njemačka

U sljedećem odgovoru kolega iz Bundestaga na ECPRD upit br. 3416 navedeno je kako je u Njemačkoj riješeno pitanje prava prvenstva prolaza navedenih vozila:

“Dok vozila policije koja pružaju pratnju, vatrogasna vozila i vozila hitne pomoći mogu imati pravo prvenstva prolaza u odnosu na 'normalna vozila', u Njemačkoj ne postoje pisana pravila u pogledu na pravo prvenstva prolaza navedenih vozila u odnosu jednih na druge, za razliku od Austrije. (...) Sud u Berlinu je donio odluku da kada god se ova posebna vozila direktno susretnu na putu, u toj situaciji se moraju dogovoriti između sebe ko ima pravo prvenstva prolaza.”⁷

Zakon o saobraćaju na putevima (StVO)

Pravo prvenstva prolaza

„Zakon o saobraćaju na putevima (StVO) u članu 38. stav 1. propisuje uvjete tzv. prava prvenstva prolaza, a u stavu 2. određuje njegov sadržaj: trepteće plavo svjetlo zajedno sa sirenom se može koristiti samo u slučaju najveće hitnosti spašavanja ljudskih života ili kada je ozbiljno ugroženo zdravlje, kako bi se izbjegla opasnost za javnu sigurnost ili javni red, za gonjenje bjegunaca ili prilikom prijevoza robe visoke vrijednosti. Ovaj član propisuje da: 'Svi učesnici u saobraćaju odmah moraju osloboditi put'.

Prvi uvjet je da vozilo koje koristi plavo svjetlo i sirenu mora biti opremljeno uređajima u skladu sa članom 52. stav 3. rečenice 1 - 4. Pravila o licenciranju saobraćaja na putevima (StVZO). Brojna tzv. vozila sa prvenstvom prolaza uključuju motorna vozila policije, službe hitne pomoći i vatrogasna vozila.

Prema članu 55. st. 3. Zakona ova vozila moraju koristiti plava trepteća svjetla i sirene prema članu 38. st. 1. tačka 1. Zakona samo onda kada u konkretnom slučaju prijeti opasnost da će bez korištenja svjetla i sirene „najviše hitnosti“ nastati ili se uvećati šteta za pravno dobro.

Korištenje plavog svjetla i sirene za sve ostale učesnike u saobraćaju predstavlja obavezu da odmah moraju dati slobodan put u skladu sa članom 48. stav 1. rečenica 2. Zakona. To znači da se moraju pomjeriti krajnje desno prema ivici kolovoza te voziti samo polako ili zaustaviti vozilo. Ovo se ne primjenjuje na vozila sa pravom prvenstva prolaza - na njih se primjenjuje obaveza da se međusobno dogovore. To znači da u se konkretnom slučaju vozila sa pravom prvenstva prolaza moraju međusobno dogovoriti koje vozilo ima prioritet u odnosu na drugo vozilo. Sve grupe vozila koje imaju pravo prvenstva prolaza imaju jednako pravo da koriste plavo svjetlo i sirenu prema članu 38. stav. 1. Zakona. Ovo se primjenjuje i za policijska vozila koja pružaju pratnju šefovima drugih država u toku državnih posjeta.

Posebna prava (Član 35. Zakona)

Mora biti napravljena razlika između prava prvenstva prolaza i posebnih prava prvenstva prolaza u skladu sa članom 38. stav 1.

Zakon u članu 35. stav 1. propisuje da su vatrogasci i policija izuzeti od pravila propisanih Zakonom u mjeri u kojoj je to neophodno za obavljanje zadataka javnih organa ukoliko to hitnost zahtijeva. U skladu sa članom 35. stav 5a. Zakona vozila hitne pomoći su također

⁷ Odgovor Bundestaga na ECPRD upit br. 3416 “Priority in road traffic for emergency ambulance vehicles, firefighting vehicles and police vehicles escorting a motorcade of VIP persons” dostavljen je Istraživačkom sektoru PSBiH 6. i 8. juna 2017. godine

izuzeta od navedenih pravila u slučaju najveće hitnosti spašavanja ljudskih života ili povreda opasnih po život. To znači da pod prethodno navedenim uvjetima opća saobraćajna pravila mogu biti ignorirana, odnosno ne moraju se primjenjivati. Pri tome ova vozila zadržavaju pravo prvenstva prolaza u saobraćaju, ali moraju u skladu sa članom 35. stav 8. u potpunosti voditi računa o javnoj sigurnosti i javnom redu. Ukoliko je moguće i ukoliko je dopušteno, u vrijeme nepoštivanja saobraćajnih pravila navedena vozila trebaju koristiti trepteće svjetlo i sirenu, ali to nije preduvjet za korištenje posebnih prava.“⁸

VII. Italija

Istraživački sektor PSBiH nije dobio odgovor od kolega iz Parlamenta Republike Italije na postavljeni ECPRD upit br. 3416 *“Priority in road traffic for emergency ambulance vehicles, firefighting vehicles and police vehicles escorting a motorcade of VIP persons”* niti je pronašao relevantne informacije o ovom pitanju na internetu.

VIII. Izvori

ECPRD upit br. 3416 *“Priority in road traffic for emergency ambulance vehicles, firefighting vehicles and police vehicles escorting a motorcade of VIP persons”*

Internetska stranica Narodne skupštine Republike Srbije
<http://www.parlament.gov.rs/народна-скупштина.1.html>

Internetska stranica Narodnih novina Republike Hrvatske <http://narodne-novine.nn.hr/search.aspx?upit=Zakon+o+sigurnosti+prometa+na+cestama&naslovi=da&sortiraj=1&kategorija=1&rpp=10&qtype=3&pretraga=da>

Internetska stranica Pravno-informacijskog sistema Republike Slovenije
<https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/114668>
<http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV6544>

---

⁸ Odgovor Bundestaga na ECPRD upit br. 3416